

je ono što je za unuke najbolje, a pomažu im i da steknu osjećaj sigurnosti.

Bake i djedovi također potiču zdrav razvoj djeteta. Noć spaspavana u bakinoj kući, primjerice, manje je traumatična od noći provedene u kući vršnjaka, a također pridonosi i djetetovoj samostalnosti. Evo još jedne blagodati – bake i djedovi raspolažu obiljem slobodnoga vremena koje mogu posvetiti igri s unucima i čitanju priča. Takva posvećenost može samo pridonijeti djetetovim razvojnim vještinama i vještinama učenja.

Kako održati vezu s bakama i djedovima

U današnje vrijeme obitelji mogu biti raštrkane po različitim gradovima i mjestima, a pretrpan radni raspored redovito druženje s bakama i djedovima čini nemogućim. Usprkos prostornoj udaljenosti i pretrpanom radnom rasporedu, još uvijek možete poticati dijete da učvrsti bliskost s bakama i djedovima. U tome vam mogu pomoći sljedeći savjeti:

Povezivanje s bakama i djedovima

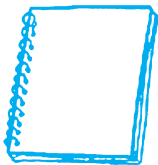
Ako ste se ikada svojim roditeljima ili roditeljima svoga partnera obratili za pomoć i podršku u podizanju djece, tada vam je poznato koliko značajno može biti njihovo sudjelovanje u brizi o djetetu. Premda prostorna udaljenost i različiti pogledi na odgoj mogu utjecati na odnose između baka i djedova s jedne strane i njihove djece i unuka s druge, njegovanje bliskih odnosa i povjerenja nešto je što svakoj strani donosi višestruke koristi.

Mary L. Gavin,
dr. med.
Prevela: Dunja
Flegar

Prednosti povezivanja s bakama i djedovima

Djeca povezivanje s bakama i djedovima koristi na mnoge načine. Bake i djedovi mogu biti veliki uzori i snažno utjecati na djecu, te im prenijeti osjećaj za kulturno naslijeđe i obiteljsku povijest. Bake i djedovi djeci pružaju ljubav, na srcu im

- **Često posjećivanje.** Žive li djed i baka u blizini, potrudite se, usprkos zaposlenosti, odvojiti nešto vremena za redovite posjete. Bodrite bake i djedove da i sami češće navraćaju u vaš dom. Planirajte redovite izlete bakama i djedovima ako žive izvan vašeg grada ili mjesta.
- **Iskoristite prednosti moderne tehnologije.** Iskoristite telefon i elektronsku poštu za razgovor, dopisivanje i slanje fotografija i zvučnih zapisa, kako bi bake i djedovi bili u tijeku s rastom i razvojem svojih unučića. Ako ne posjeduju računalo, šaljite im videokasete sa snimkama unučića u različitim aktivnostima,

pripremili smo i/ili preveli za vas

primjerice kupanju ili igranju s kućnim ljubimcima. Mogli biste napraviti zvučni zapis u kojem djed ili baka čitaju omiljenu priču svojih unuka, te ga puštati djetetu prije spavanja.

- **Ptičica!** Postavite fotografije baka i djedova u dnevni boravak i često ih pokazujte djeci. Ili posložite obiteljske slike u poseban album koji ćete s djecom često prelistavati pokazujući članove obitelji poimence.
- **Pisanje pisama.** Voli li vaše dijete primati poštu? Pošaljite svojim roditeljima pribor za pisanje, kovertu i nešto poštanskih maraka te ih zamolite da djetetu redovito šalju pisma. Kako biste potaknuli ovaj oblik komunikacije, ohrabrite dijete da odabere jedan dan u tjednu za pisanje odgovora – tako će se djeca, bake i djedovi unaprijed radovati redovitom dopisivanju.
- **S koljena na koljeno.** Mnoge bake i djedovi imaju hobije ili vladaju posebnim vještinama – vješti su u pletenju, obradi drva, kuhanju – i bilo bi im drago kad bi svoja umijeća mogli prenijeti unucima. Opskrbite djecu alatima i oslobodite im vrijeme za učenje tih vještina od baka i djedova.
- **Izradite obiteljsko stablo.** I mlađa i starija djeca uživaju saznati nove stvari o svojim precima i rođacima. Zamolite bake i djedove da podijele svoje priče s ostatkom obitelji. Također ih možete opskrbiti papirom i pisaćim priborom potrebnim za crtanje obiteljskoga stabla!

Sigurnost izvan doma

Bez obzira žive li vaši roditelji u blizini ili ih namjeravate posjetiti u udaljenome mjestu, nemojte zaboraviti da je sigurnost najvažnija. Vaši roditelji možda nisu navikli na djecu u kući, pa bi posjeti zbog opasno-

sti koje vrebaju u svakom kućanstvu mogli završiti pozivanjem hitne službe.

Primijenite popis sigurnosnih mjera u kućanstvu i u suradnji s djedovima i bakama poduzmite sve mjere da njihov dom postane siguran za dijete. Opasni predmeti i tvari – kao što su sredstva za čišćenje, lijekovi, britvice i noževi trebaju biti spremljeni izvan dječjeg do-sega ili zaključani u posebnoj prostoriji. Možda bi bilo dobro da s djedom i bakom pregledate cijelu kuću u potrazi za potencijalnim opasnostima. Oni možda nisu svjesni da se djeca mogu ugušiti

MENE I ROKA BAKA ČUVA SVAKI DAN, VODI NAS U PARK I U VRTIĆ. ONA NIJE NI STROGA NI PREBLAGA. ONA JE JAKO DOBRA.

Doroteja (7 godina)

BAKE I DJEDE NAS ČUVAJU I ZABAVLJAJU. I JAKO VOLE I PAZE. DJEDE SLUŽE DA DJECU SVAŠTA NAUČE.

Erika (6 godina)

ili ozlijediti malenim i lomljivim predmetima. Zahvaljujući takvim mjerama predostrožnosti, djedovi, bake i djeca mogu slobodnije iskoristiti zajedničko vrijeme i posvetiti se dragocjenim trenucima zajedništva.

Izvor:

<http://kidshealth.org/parent/positive/family/grandparents.html>

Pogled iz za djecu

Davorka Osmak-Franjić, prof. psihologije savjetnica pravobraniteljice za djecu

Nedavno mi je baka šestogodišnjakinje pokušala objasniti po čemu je vrijeme koje provedu zajedno, njezin angažman i cjelokupan

odnos s unukom, drukčiji i poseban u usporedbi s odnosom koji je gradila sa sinom. Kaže kako je sada, iako je još uvijek zaposlena i privatna poduzetnica, spremna sve poslove koje ima staviti na stranu i vrijeme koje provodi s unukom posvetiti samo njoj. Rado je odvodi u šetnje, odlaze zajedno u kupovine, želja joj je kod djevojčice razviti interes za umjetnost, rado se s njom igra. Uživa u svijesti o svakom zajednički provedenom trenutku. U usporedbi s tim, vrijeme majčinstva pamti po također lijepim trenucima s djetetom, ali obilježenima potrebom obavljanja niza drugih poslova i obiteljskih obveza, što je nerijetko kod nje izazivalo osjećaj napetosti i griznje savjesti zbog kratkoće vremena koje je doista mogla posvetiti sinu.

Devetogodišnjak mi je na pitanje o razlozima veselom i bespogovornom odlasku u posjete baki i djedu objasnio kako mu je s njima lijepo zato što provode mnogo vremena u igranju društvenih igara, razgovaraju, baka mu priča priče iz vremena kad su njegova mama i ujak bili mali, pričaju o vremenu kad su baka i djed bili djeca, s djedom obavlja poslove na dvorištu. Odnos s bakom i djedom obilježen je u slučaju ovog dječaka uglavnom ugodnim i lijepim sadržajima, koji nisu opterećeni 'moranjima'. Ove dvije sličice, iako nisu reprezentativni